

One

Capitolul 1

*Când faci prezent din amintiri,
vremea a trecut oricum...*

Paula și Catia

Am copilărit și crescut în vechea așezare, *Înfloritorul Târg Bacău*, așa cum este menționat de către Dimitrie Cantemir în, *Descriptio Moldaviae*. Măine împlinesc șaptesprezece ani, pe 9 septembrie 1961. Aveam doar treisprezece ani când a venit și Paula cu părinții, tot aici și tot în acest cartier al Uzinei de Reparare Avioane, la câteva blocuri mai sus pe partea dreaptă. Ei veneu din Brașov, tatăl ei lucrase la fabrica de avioane de acolo, la Flotila. Ne-am cunoscut și împrietenit repede. Paula e mai vorbăreț decât mine, eu sunt mai retrasă. Ea e mai suplă tiparul ei este pe lung, eu sunt plinuță, al meu e pe lat, dar ne înțelegem bine, ne-am împrietenit repede deși mai erau fete de vîrsta noastră în cartier, eu le

cunoșteam și am dus-o și pe ea să le cunoască, dar nu s-au legat alte prietenii așa ca a noastră. Cred că destinul a vrut așa, știa ce ne așteaptă și ne-a apropiat ca pe niște surori.

Când am plecat la București să mă înscriu la facultate, ea plecase cu Claudiu, așa că drumurile noastre s-au despărțit când aveam aproape 17 ani.

Dar ieri s-a întors și Paula după șase ani. Era în vizită la părinți, astăzi o să mă întâlnesc cu ea, abia aștept să văd cum arată după atâta timp, acum suntem doamne s-ar putea spune. Visele noastre rămase în urmă, neîmplinite, și acum facem socoteli cât timp am pierdut și mai ales dacă merită să mai păstrăm amintirile din trecut. Cert este că am plătit cu ani din viețile noastre cu cea mai valoroasă monedă, timpul. Am înțeles că avem ziua de astăzi care trebuie prețuită ca un cadou, că e scrisă în calendarul vieții, și că trebuie să facem ce nu am știut să facem la început de drum. Cine știe dacă o să știm.

Părinții mei sunt triști, tăcuți, nu mă recunosc, nu mai sunt Paula care plecase entuziastă cu ani în urmă cu dragoste spre el, Claudiu, soțul în mâinile căruia lăsase toate visele și pornea pe o stradă nouă, aceea de a avea o familie.

Stau la masă cu un tată obosit, gânditor și o mamă tristă de câtă bătaie de cap îi dădusem, despărțindu-mă de Claudiu, întoarsă acasă cu fetița de șase ani. Îmi fac curaj și le spun că trebuie să plec.

-Vă rog să mă scuzați, Catia mă așteaptă peste câteva minute

Dau să mă ridic de la masă. Tata lasă lingura în farfurie și-mi spune privindu-mă trist.

-Paula, te rog să o suni și să amânați întâlnirea cu jumătate de oră.

Am făcut așa cum a spus el, avea dreptate. Cum am terminat de mâncat am plecat în grabă spre locul unde ne întâlneam de obicei de când eram mici, în parcul dintre blocuri. Ne îmbrățișăm și ne uităm curioase una la alta. Crescusem, eu eram mamă, Catia fusese măritată și divorțată. *A naibii soartă ce am mai avut, amândouă.* Chinuite, cine știe prin câte a mai trecut și ea. Ne așezăm pe bancă, suntem față în față nu ne mai săturăm să ne privim, pare că nu mai suntem copilele de atunci, e și normal, au trecut ani.

- Parcă a fost ieri când spuneai că pleci la București la facultate. Cum au mai trecut anii. Când te-am întrebat unde pleci, mi-ai răspuns fericită?

-La București.

-Da, eram fericită, Paula.

-Îmi amintesc dialogul nostru de atunci...

-Ce să faci la București, Catia?

-Cum ce să fac, mă pregătesc pentru examenul de admitere.

-Păi de ce, aici nu poți? De ce să pleci?

-Aici nu avem facultăți Paula.

-Știam, am vrut doar să te necăjesc.

Eram tristă, știam că nu o să ne mai vedem curând.

-Așa a și fost, ai plecat și dusă ai fost. Drumurile noastre s-au despărțit. Ții minte că ne-am mai văzut după câteva luni când ți-am povestit despre mine și Claudiu că mă culcasem cu el? Ce prostie am putut să fac, o să regret toată viața firar să fie, că tare mai eram bleagă. Oare de ce suntem așa de încărcăți emoțional când suntem tineri? Cred că mă pierdusem numai pentru că era prima dată când stăteam aproape de un bărbat, firar să fie de amețală.

-Da, sigur că țin minte Paula.

-Dar când l-am cunoscut pe Claudiu în magazin, îți mai amintești? După ce ai plecat tu în București, eu m-am căsătorit cu el, Catia. Fără să facem nuntă, fără rochie de mireasă cu trenă așa cum visasem. Așa, ca fetele bătrâne. Și acum m-am întors acasă la ai mei, nu merge deloc căsnicia noastră. Dar să știi că am o fetiță de șase ani Catia, e așa de frumoasă, o iubesc de nu mai pot, am să ți-o arăt mâine.

-Abia aștept să o văd, seamănă cu tine sau cu Claudiu?

-Cu amândoi, nici el nu era urât. Tu știi că l-am iubit, dar nu se mai putea trăi cu el, avea un caracter ascuns, suspicios și niște apucături ciudate. O să-ți povestesc altădată.

-Dar eu ce să mai spun, ce, eu am fost mireasă, Paula? Nu, dragă, m-am măritat și eu tot așa, fără tărăboi.

Ne-am îmbrățișat. Fețele noastre tinere, triste, cu urme de deziluzii, și vise neîmplinite.

-Avem alte drumuri de parcurs, cine știe ce ne rezervă viitorul Catia? Poate că vom fi mirese la bătrânețe, spuse Paula foarte serioasă.

-Ceeee? sări Catia ca arsă.

-Păi s-au mai văzut femei bătrâne, înstărite, care s-au măritat și dez-măritat. Au fost mirese de mai multe ori, i-au dus pe toți la altar, că aveau bani, înțelegi? Când ai bani, faci ce vrei. Știi că am citit un banc, apropous de femeile care se tot mărită și se îmbracă mirese. *Cică un băiețel povestea copiilor cu care se juca, despre bunica lui.*

-Și ce le spunea? *Catia se uită la ea cu atenție, știa că e haioasă, veselă și optimistă.*

-*Le spunea că: „bunica mea a fost măritată cu trei bărbați. Primul a murit și l-a îngropat. Pe al doilea l-a îngropat și pe el după ce murise, și pe al treilea l-a îngropat deși era numai adormit.”*

S-au pus pe râs, un râs trist, abia găsit printre necazuri. Asta da, femeie. Se mirau și ele cum de le mai venea să râdă. Da, așa-i tinerețea.

-Știi ceva Paula, hai să ne promitem că o să ținem legătura, și că o să ne scriem, o să vorbim la telefon, și că o să ne ajutăm în cazul în care avem nevoie, te rog.

-Promit, așa cum am crescut, singurele, pe aici, printre blocuri, neuzite și neânțelese de nimeni. Nu aveam curaj să vorbim cu părinții, ei nu știau câtă nevoie aveam să ne spună ce e viața.

- Of, Catia, Catia, îmi pare rău că nu ai avut noroc. Abia aștept să-l cunosc pe Dan, salvatorul tău.

- O să vezi cum e când îl vei cunoaște. Hai să-ți povestesc despre mine, vrei?

-Sigur că vreau, abia aștept.

Paula se așează mai comod pe bancă. Catia începu să povestească.

-Știi că eu am dat examen la arhitectură, am intrat. M-a ajutat Mircea, soțul meu de atunci, care este arhitect. Un arhitect foarte competent și îndrăgostit de meseria lui, pasiune pe care mi-a transmis-o și mie. Spunea că arhitectura este meseria vizionarilor, fiind știința și arta vizualizării de spații necesare desfășurării vieții și activității umane. *Arhitectura este unica artă care îmbină frumosul cu utilul*, îi plăcea lui să spună. Mircea a observat că am talent la desen, că am mână și înclinații artistice. Cred că a fost surprins când a văzut asta, pentru că nu se aștepta ca eu o provincială să am înclinații spre desen. În ceea ce mă privește, studiul arhitecturii mă fascina,

îmi plăcea să stau în fața planșetei, să văd cum dau viață prin linii schițe unor proiecte. Studiam mult, devenisem stăpâna elementelor fundamentale ale reprezentărilor vizuale, adică linia, suprafața și volumul. Înțelesesem repede că imaginile arhitectonice sunt organizate într-o anumită ordine și într-un anumit ritm, care definesc stilului perioadei istorice respective. De asemenea, nu mi-a trebuit mult să înțeleg cum anumite construcții, prin eleganța formelor, stabilesc o legătură invizibilă, dar clară, cu divinitatea. Mă refer la catedralele și bisericile creștine, la moschee și minaretele musulmane și chiar la templele altor religii monoteiste, cum ar fi iudaismul și budismul.

-Ce multe știi, Catia! Se vede că ai avut un bărbat inteligent.

-Ei nu, toate aceste cunoștințe le-am dobândit prin studiu, mult studiu și multă muncă, meritul lui este că m-a susținut și încurajat.

-Mircea îmi plăcea din ce în ce mai mult. Eram o fetișcană fascinată de el, de maturitatea și precizia lui atât ca om, cât și ca soț. Avea răbdare cu mine. Voia să mă ajute, să am și eu un rost în viață. Mă pregătește pentru examenul de admitere și în 1963 intru la facultate. Ce mă neliniștea însă era felul lui de a se comporta după numai câteva luni de căsnicie, se schimbase, nu mă iubea, îi plăcea de mine. Încearca să ascundă lipsa de afecțiune care era evidentă, îl vedeam cum se îndepărtează din ce în ce mai mult. Părea că are un alt plan cu mine și că se pregătește să-l realizeze. Odată cu trecerea timpului, întâlnirile intime în patul conjugal deveniseră absolut fizice, ne-evolutive, ne-pasionale. Dar, nu mă lamentam și nici nu discutam pe această temă.

Uneori simțeam nevoia să mă apropiu de el, dar nu reușeam să înțeleg dacă și lui i-ar fi făcut plăcere așa că am acceptat relația serioasă dintre noi. Ar fi trebuit să-și schimbe comportamentul față de mine pentru a putea schimba ceva, dar nu a făcut-o. Rămăsese pe poziție. Sobru, prieten, prezent și interesat doar de programele zilnice pe care le avea făcute și notate în agenda lui, incluzându-mă și pe mine, așa, ca pe un accesoriu.

Deși e a studiat arhitectura nu a ținut seama că în căsnicie este nevoie de un aspect compozițional, ca și opera artistică, de o structură de rezistență care să o facă să dureze în timp, unde ar fi trebuit să fi creat un spațiu locuibil, construit din sentimente și dragoste, vorbe și gesturi. O începuse de la acoperiș nu de la bază de la fundație ca să fie solidă. Cel mai mult se bucura

de rezultatele mele ca studentă, și pe post de nevastă se complăcea.

Țin minte ce bucuroși am fost când am luat primele examene. Cum mă învârtea prin casă, dar nu mă mai săruta și nici nu mă mai ținea la pieptul lui ca înainte de căsătorie. Luați de val, părea că nu mai e important. Ne simțeam bine așa. Avem un obiectiv. Mircea e ambițios, nu se lasă până când nu duce un proiect la bun sfârșit. E perseverent. Mă trăgea după el convins că e importantă pregătirea mea profesională. Sau poate că planificase să mă paseze fratelui, Mihai și voia să aibă conștiința împăcată, să fiu o sursă sigură de venit. Cine știe?

-Ce vorbă e aia dragă, *planificase să mă dea lui Mihai*? Ce vrei să spui? întrebă Paula intrigată.

-Ai răbdare, toate la rândul lor. Dar acum trebuie să continui cu firul poveștii.

-Vezi tu, Paula, pe măsură ce îl observam pe Mircea, învățam lucruri noi referitoare la comportament, ambiție și perseverență. Devenisem o bună observatoare. Am înțeles că avea un fel de forță interioară care îl făcea capabil să lupte pentru orice cauză. Îl surprindeam privind asupra unor obiecte sau chiar asupra mea profund, fix, de parcă aștepta să se producă pe loc o schimbare de formă sau de fond. Cerea și avea răbdare să aștepte minute în șir răspunsul meu, doar ca să vadă dacă am înțeles. Părea un semn triumfal al voinței lui și că dacă se găsește în zona lui de confort, el are o forță invizibilă, care este în spatele unei gândiri ascunse.

-Uneori îmi era teamă de el, Paula, îți spun cu toată sinceritatea. Credeam că mă va alunga de acasă sau mă va da la schimb. Așa aveam eu o presimțire de care nu puteam să scap. Mircea se lăsa pradă furiei când era vorba de familie. Nu că ar fi avut el nevoie de ea, ci doar ca să fie bine etichetat în societate. Lui îi place să manipuleze oamenii, Paula. Intră ca o vijelie în viețile altora, fără să țină cont dacă le rănește sau le distruge, așa cum a făcut și cu a mea.

-Când eram împreună, scrisesem totul într-un caiet cu coperti roșii. Îl țineam ascuns. Până într-o zi când mă trezesc mai devreme și-l văd pe Mircea plimbându-se prin cameră cu el în mână. Citea încet, apoi îl pune la spate și repeta ce scrisesem acolo. Probabil voia să vadă dacă părerea mea

corespunde, sau sunt eu cea care-l văd altfel. Sau poate că nimeni nu i-a făcut o caracterizare și abia atunci descoperea cum e. Cine știe ce va face, mă întrebam îngrijorată.

-Și ce a făcut dragă?

-Stai să vezi. M-a cedat fratelui său, Mihai după șase ani de căsnicie. Apoi l-au ajuns remușcările și s-au bătut în fața mea. M-am băgat între ei ca să-i despart, m-au împins, am pierdut echilibrul și m-am rostogolit până jos lovindu-mă cu capul de grilaj. M-am trezit la spital. Fusesem operată la cap, aveam goluri de memorie.

-Vai de mine, dragă, ce îngrozitor! Ce s-a întâmplat după aceea?

-Am stat în spital, am început să-mi revin, asta era în septembrie, 1967.

Întâmplarea face ca în salonul în care m-au dus după operație să fie un binevoitor pe nume Dan, care m-a luat la el acasă. Ce m-a mirat când am intrat la el în casă a fost planșeta de desen pe care erau niște schițe de proiect, așa cum le făceam eu acasă, adică la Mircea.

Despre Dan nu știam nimic, îl căutam prin mintea mea confuză, dar nu aveam niciun reper. Nu-mi aminteam cine e, mă uitam la el și atât. Interiorul casei în care locuia Dan era foarte frumos. În sufragerie, avea o masa rotundă pe care trona o vază veche, cu flori colorate, proaspete. El se tot învârtea pe lângă mine, o făcea cu drag și eleganță, dar eu, nimic, nu mă dumiream și pace.

Îmi amintesc că avea o freză pe-o parte, părul era grizonat. Mi se părea prea tânăr ca să aibă atâta păr alb. Câteodată mă uitam la el și mă întrebam dacă nu cumva el ar putea fi bărbatul meu ideal. Cu ani în urmă mi-am dorit, tânjeam, dar mai ales speram să-l găsesc pe Făt Frumos, voiam să am un bărbat, să ating un ideal, să pot să iubesc.

Atunci, însă, habar nu aveam ce înseamnă bărbat ideal. Nu știam unde să-l caut. Nici dacă trebuie să umblu eu după el. Credeam că o să-mi iasă în cale și că nu o să se lase până când nu se însoară cu mine. Așa a și fost. Apăruse Mircea cu care m-am căsătorit, dar eu nu l-am iubit, nu puteam, era prea matur pentru mine, acum pot să spun doar că mi-a plăcut, credeam că așa e iubirea, dar m-am înșelat. Poate că ar fi trebuit să mă îndrăgostesc ca să pot să înțeleg dacă e el sau nu, cel pe care îl căutam, dar nu știam cum

e dragostea, credeam că dacă- mi place, că-l și iubesc, dar nu a fost așa. Ce zici?

-Ce să zic, Catia dragă, crezi că numai tu nu știai încotro să o iei? Noi nu aveam un punct de referință. Nu știam să facem diferență între plăcere și dragoste. Acum trebuie să așteptăm să fim găsite și reciclate, spuse Paula râzând.

-Da, găsite și reciclate, și apoi abandonate din nou, nu-i așa? chicotește și Catia. Întrebarea la care nu aveam răspuns atunci era, „Dacă-l găesc, ce să fac cu el? Să-l păstrez sau să-l las să se ducă și să mai văd cum sunt și alți bărbați?” Ei, aici am greșit. Mircea a fost primul, m-am oprit la el. Acum înțeleg că eu nu aveam cum să știu dacă e bine sau nu, ce fac. Și asta pentru că nu aveam un model de bărbat pe care l-aș fi vrut. Ți amintești, Paula, cum visam și cum ne imaginam viitorii noștri soți?

-Sigur, Catia, cum să nu. Mai țin minte cum discutam și cu alte prietene tot așa de tinere ca și noi despre ce culoare de ochi să aibă „el”, albaștri, verzi sau negri. Cu zâmbet cuceritor, cât să fie de înalt și de puternic, musculos. Dar nu știam nimic despre cum ar fi trebuit să fie ca soți, necoapte, ce mai.

-A trecut vârsta visurilor, Paula, a trecut incredibil de repede și iată că realitatea ne-a adus cu picioarele pe pământ, ne-a trezit la ralitate, am visat destul. Noi credeam că se găesc pe toate drumurile bărbați care să corespundă dorințelor noastre din punct de vedere fizic. Și uite că i-am găsit, doar că ne-au încurcat. Sau poate că noi nu corespundem, nu eram niște femei care să știe regulile unei relații. Tu ce crezi, sunt reguli, sau ce ar trebui să știm în plus? Modelul familiei în care am crescut nu a fost suficient, ei nu au discutat cu noi, nu ne-au pregătit, credeau că o să învățăm și noi pe parcursul vieții, zi de zi așa cum au făcut și ei. Da vezi că nu a fost bine. Timpurile s-au schimbat ca și regulile.

-Dar oare noi suntem corespunzătoare gusturilor lor, ale bărbaților, oare ei ce vor, ce caută, cum ar trebui să fie femeia cu care ar putea să fie fericiți?

-Noi, noi și iar noi, dar ei, ei, ce așteaptă? Cred că sunt, sunt la fel de neștiutori. Căsătoria e ca și atunci când joci la LOTO, tragi un bilet, dacă ai noroc, câștigi dacă nu, mai tragi unul, și tot așa până când ajungi bătrân și vezi că ai jucat degeaba, ai rămas fără bani și fără partener.

-Și atunci ce e de făcut, Catia? Să vărsăm lacrimi pentru cei care ne-au făcut viața dificilă sau să vedem ce au făcut femeile mai deștepte decât noi, cu mai multă experiență?

-Și tu știi ce au făcut ele?

-Ei știi, am mai auzit și eu pe ici, pe colo. *Astea aleg un bărbat cu fire tandră, înțelegător și spiritual, dar cu un fizic modest. Apoi, încet, încet, găsesc adevărata fericire în brațele lui, pe parcursul unei vieți trăite cu respect și dragoste unul pentru celălalt.*

Catia pune mâna la gură și râde pe înfundate.

-Crezi că Dan ar putea fi așa?

-Vezi, el nu e urât, dar nici nu e ca Mircea sau Claudiu...

Hai să-ți continui povestea cu el. Ții minte, îți spuseseam că s-a ocupat de mine. M-a scos din spital, a semnat toate actele necesare, a lăsat adresa și numărul de telefon, m-a luat de braț m-a dus direct la el acasă. Stăteam pe un fotliu și mă uitam în jurul meu, nu-mi aminteam de nimeni și de nimic în timp ce Dan pregătea masa. Îmi zâmbea întruna, părea mulțumit că sunt cu el. Cine știe de ce? Poate că nu mai era singur, că nu mai era casa goală. Mă uitam la el și mă gândeam, ce păcat, așa tânăr și văduv.

-Ca să vezi și tu ce soartă avusese băiatul ăsta Catia. Reușesc să mă ridic din fotoliu și intru în baie. În fața chiuvetei, o oglindă mare cât peretele. Mă privesc, eram palidă și cu privirea rătăcită, căutam ceva ce nu găseam. Deschid robinetul, fac mâinile căuș, simt apa cum curge în palmele mele, încep să o pun pe față uitându-mă în oglindă. Văd o față obosită peste care a trecut timp și durere. Îmi mișc palmele încet, sunt cu ochii pierduți la chipul din fața mea. Îl aud pe Dan că se apropie, se lipește de mine. E în spatele meu ca un sprijin. Aveam palmele suprapuse într-un singur căuș, ne spălăm împreună, patru mâini, ne unim forțele. Observ că apropierea lui nu mă deranjează. Face un pas la dreapta, suntem amândoi cu privirile ațintite asupra chipurilor noastre străine din oglindă. Suntem concentrați, uimiți că ne cunoaștem.

Zgomotul apei, atingerea mâinilor, pare un ritual, că ne spălăm de trecut, de necazuri și suferință, de păcate. Rămânem nemișcați. Pare că acel loc este miraculos, ne unește. Îmi ia mâna și o sărută cu smerenie, ca pe a unei

sfinte. Mă sperii, nu mă așteptam la gestul lui. Îmi este rușine de mine, de el, de necunoscutul cel bun. O trag înapoi, încet, mâna, cu sărut cu tot. În acel precis moment îmi amintesc cine sunt. Mă privesc din nou în oglindă, apoi la el, îmi amintesc de Mircea de Mihai de mine, îmi este rușine. Îl opresc, gestul lui nu-l merit, prind curaj și-i spun.

-E prea mult, Dane. Nu merit atâta atenție. Eu sunt o femeie păcătoasă. Am greșit. Nu vreau să te mint. Nu vreau să mai joc rolul femeii infame, mi-am amintit cine sunt Dane. Tu nu meriți să suferi din cauza mea. Nu te lăsa dus de chipul meu, sunt altfel pe dinăuntru. Nu știam nici eu cum sunt. Am descoperit când l-am înșelat pe soțul meu cu fratele lui, înțelegi? Cu fratele lui. Eu, femeia din fața ta. Asta sunt, Dane. Nu-ți fie milă de mine că nu merit. M-am culcat cu el în casa noastră, în patul nostru conjugal, sacru. Oare crezi că mai poate cineva să mă ierte? Ce trebuie să fac? Unde să mă duc? Acuma știi cine sunt, fă ce vrei cu mine. O să plec fără să te judec. Tu nu ai nici o vină, îi spun în timp ce mă las în jos la picioarele lui, era desculță pe tapetul din baie. Erau așa de frumoase, le privesc în timp ce lacrimile ajung pe ele. Nu se mișcă, pune mâna pe creștetul meu de parcă ar vrea să mă binecuvânteze sau să mă ierte. El, un bărbat care nu era nici popă și nici sfânt. Mă privește, îndrăznesc să ridic privirea spre el, pare că așteaptă, ca Isus, să-i spăl picioarele cu lacrimi și să i le usuc cu pletele mele. Dar nu... , simt cum îi curg lacrimile la fel de multe, de parcă ar fi vrut și el să se spovedească. Baia devenise un loc special care ne ținea aproape, nu avem cum să ne ferim unul de altul. „*Tu nu știi, Dane, ce gust amar are trădarea*” îi spun în hohote jalnice. Eu sunt pe margine de prăpastie. Nu îmi este teamă să mă arunc. Știi că nimeni nu mai are timp și nevoie de mine. Îmi ia capul în mâini și mă privește blând.

-Catia, poate că este târziu pentru tine, un târziu în timp, dar nu și în suflet. Aș vrea să te ridic spre mine, poate că te așteptam în viața mea fără să fi știut că mai am o misiune în viață. Să fiu lângă tine, acum, când ai nevoie de cineva, poate că de mine. Lasă-mă să stau alături și să-ți șterg lacrimile. Lasă-mă să te fac să vezi că mai sunt raze de soare, mai sunt bucurii și oameni care vor să te țină strâns la pieptul lor, te vor iubi sau cel puțin vor încerca să-ți redea sensul vieții. Așa am ajuns în casa lui Dan, Paula...